

150 fólk mintust listamann

— Hetta var ein frálík løta — ein hugnalig og stór løta.

Orð, sum fullu, tá minnisframsýningin um listamannin Jógvan Waagstein læt upp leygardagin við hornblástri, kórsangi og avdúking av eini skurðmynd.

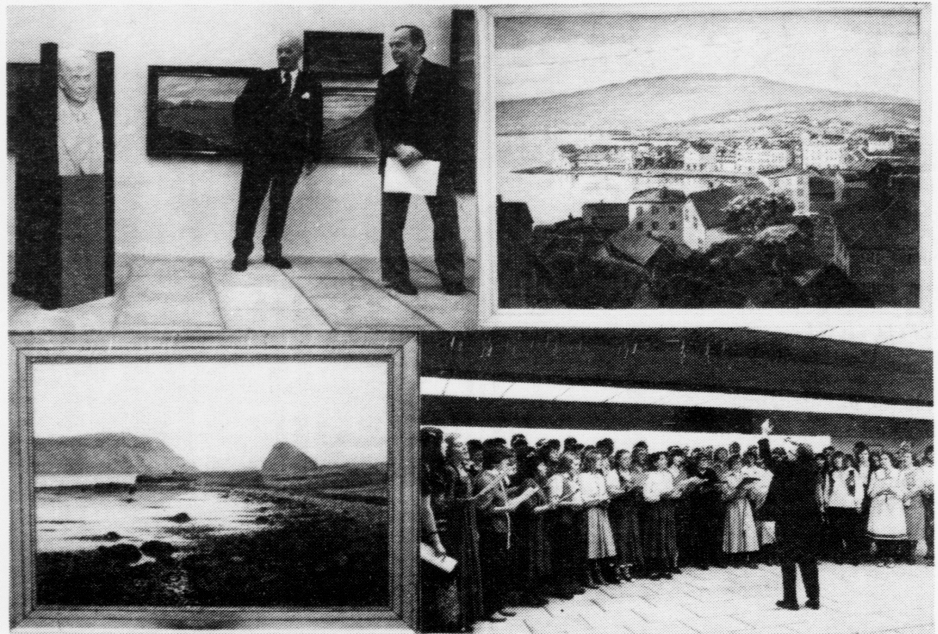
Tað er Listafelag Føroya, sum hevur skipað fyri framsýningini. Á framsýningini, sum er opin hesa vikuna og viðurskiftið við, eru einir 50 málningar. Hesir skulu vísa listina hjá einum av okkara fyrstu listamonnum.

Í sambandi við framsýningina spældi Havnar Hornorkestur lög eftir Jógvan Waagstein, meðan kór úr Streymoynni, Eysturoynni og Vágum sungu sangir og sálmar, sum hann hevur sett lög til.

Undir hátíðarhaldinum avdúkaði Fridtjof Joensen, listamaður, og Leif Waagstein, ið helt eina stutta takkarøðu, eina skurðmynd av listamanninum. Hesin frálíki relieffurin er givin av tónleikaáhugaðum, sum hava sett sær fyrri at minnast føroyskar lagsmiðir við eini mynd.

Tiltakið uppi í Listaskálanum eydnaðist stak væl. Eini 150 fólk vóru komin saman til hátíðarhaldið, umframt teir hundrað kórsangararnar.

Í samband við framsýningina hevur listafelagið gjørt eitt skreytfeiti við nokrum tekningum og fyra litmyndum av málningum. Regin í Sandagerði hevur skrivað nakrar hugleiðingar um Waagstein, samtíð og samtíðarmenn hansara.

Waagstein-konsertirnar

Sunnudagin h. 25. í hesum vórðu tær nógv umrøddu Waagstein-konsertirnar hildnar, til minnis um 100-ára føðingardag tónaskaldsins í ár. Og lat tað verða sagt beinanvegin, at tað var á ein sera verdugan hátt at fyriskipararnir høvdu framt hetta tiltak, á ein hátt sum væl semir seg einum fólki, við einari so djúpari og álvarsamari sangtradition, sum teirri føroysku. Vit kunnu bert hugsa um, hvat sangurin hevði at týða fyri forfedrar okkara, bæði á havinum og í bakkanum, og lögini til nógvur av hesum sálum hevur Waagstein, við undangonguarbeiði sinum fyrst í hesi öld, fest á band og blað og harvið bjargað frá gloymsku. Lutur hansara verður ikki minni, um hugsað verður um tær truplu umstøður, hann arbeiddi undir, bæði hvat ferðing og upptøku og upptekning viðvíkur.

Tá tú, eftir at hava verið til hesar báðar konsertirnar, er komin aftur í kvirruna og líkasum

steingir av frá tí, sum er uttan um teg, og letur ávirkana frá hesum songlætum fáa loyvi at festa seg, tá verður tær við eitt greitt, hvat fyrri ómetaligan dýrgrip Waagstein hevur lagt eftir seg í tónleikinum.

Vit hava kanska ikki hugsað um tað fyrr, sjálvt um vit við so mong høvi hava nýtt lög hansara. Tað hava verið lög, sum eru yndisligar náttúrulýsingar og kærligslýsingar, lög til eggjandi fosturlands- og ítróttarsangir, lög til teir sálmar sum fyri føroyingar høvdu, og framvegis fyri ein part hava stórt átrúarligt og mentunarlígt virði. Men tað hevur oftast verið einsæris, at vit hava nýtt hesi lög. Nú fingur vit so nógv undir einum, at vit ásanna, at tað er ein stórrur dýrgripur.

Tann fyrri konsertin varð hildin í Vesturkirkjunni, og var halgað tí parti av tónlistaverksarbeiði Waagsteins, ið snýr seg um sálmar, um tey lög hann hevur uppteknað og harmoniserað.

Í formælinum til »Gomul føroysk sálmalög«, útgivið í 1931, sigur Waagstein m.a.: — Hava hesi gomlu sálmalög verið ment at bera fólk okkara uppi, bæði í góðum og ringum tíðum, so megna tey iva-leyst eisini á okkara døgum at bera lovsingin fram. Nógvir eru teir føroyingar, sum skilja hetta, og undarligt skuldi tað verið, um teir føroyingar, sum minnst takkarsingin frá bátunum, bæði á út- og heimferð, kundu gloymt henda sið. Okkara forfedrar bórú altíð sangin fram, bæði í gleði og sorg...

Tann siðurin er farin, men lögini, og harvið mentunrarvurin, er varðveittur.

Konsertin byrjaði við at felagskórið, sum fevndi um Kristiliga sangkórið, Havnarkórið og lutakarar aðrastaðni frá úr Streymoynni, Eysturoynni og Vágoynni, unisont sangt sálminin »Av himni kom ein einglahefur«. Annars var konsertin bytt í tveir partar, har Jóannes Nolsøe stjórnaði fyrri

helvt og Ólavur Hátún seinnu helvt.

Úr fyrri helvt kann verða nevndur ein sigurrálmur sum »Hægstur heilagur Andi«, hugtakandi framborið av einum vælmannaðum kóri, ella vit kunnu nevna bønarsálmun »Úr neyðardýpi, Gud til tín«, har umframt kórið, eisini Tórshavn Musikkskúli tók lut. Veruliga kensluborið. Tað var eins og tú varð varur við bátin, sum við ljóðligum áratøkum, í náttarmyrkrinum, tók seg út av fjørðinum, meðan mannin sang bønarsálmun.

Í seinna parti hoyrdu vit m.a. tann yndisliga kvøldar- og gravferðarsálmun »Dagur seinkar, setur sól«. Í seinastu framförslu tók eisini Musikkskúlin lut, í sálminum »Eg vil mínum Harra prisa«.

Seinna konsertin varð hildin um kvøldið í hollini á Læraraskúlanum. Her fingur vit at hoyra ein part av øllum hinum, sum Waagstein, umframt sálmalög, hevur gjørt.

Tað vil vera ógjørlegt, og eru í grundini eisini óneyðugt, at fara út í æsir við hesum. Eitt slíkt ummæli skal líka so gjarna skiljast um eitt takklæti frá einari hugtíknari áhoyrara fjöld.

Men vit kunnu nevna, at tað byrjaði við, at Havnar Hornorkestur við Óva Olsen, spældi

tvær pottpurir og at enda »Tíðin rennur sum streymur í á«.

So helt skráin fram, og har komu so allir okkara kønu menn innan kórleiðslu, ein fyrri ein fram og stjórnaði kórinum: Jóannes Nolsøe, Símun Nónklett, Hans E. í Brekkunum, Ólavur Hátún, Eyðun Sørensen og Herluf Bertelsen.

Einrøddan og tvírøddan sang fingur vit eisini, og vit hoyrdu hvussu framúrskarandi Waagstein hevur dugað at fingið tær ymisku hugvekingarnar fram: tað summarliga og lætta í sanginum »Hann rann sær kátur upp um heyg«, sum Kristina Vesturklett og Gunvør Poulsen sungu, tað forløgstunga í »Útróðrarmaðurin«, har Símun Nónklett var solistur, tað romantiska, lyriska í »Áarbylgjan«, sum Volker Behrens sang, og tað trøllsliga, dapra í »Á halgum náttartíma«, sum Sanna Waagstein Johansen sang við síni yndisligu sopranrødd. Brummukórið skapaði her ta røttu hugvekingina.

Næstseinsti sangur á skránni var »Dimmi« ella »Nú nemur náttin við smæru«, sum Herluf Berthelsen stjórnaði. Hesin sangur, yrktur av Chr. Matras, eigur sitt serliga pláss í hjørtum okkara. Ein tilík

innlivan í sjálvan náttúr-unar andadrátt, sum teirru yrkjarin her avdúkar, er sjáldsom, og líka framúrskarandi hevur Waagstein evnað lagið til. Hetta er fullkominleiki, sum fær ein til at hugsa um Schubert og hansara Lieder, har hann er bestur. Bæði kór og kórleiðari lögdu her allar kenslur í framförslna, og vit kendu okkum borin á sanganna veingjum.

At enda varð framförd Ólavsekukantatan, eitt samstarv millum Edward Mitens og Waagstein, sum hevði sína frumframförslu í 1930. Volker Behrens var solistur, hann er góður tenorur, og hjá honum eydnað tað altíð væl. Eitt tjóðskaparlígt epos er hetta verkið, ein stór ogn.

Ein kann ikki enda eina umrøðu, uttan at koma til teir, sum standa aftanfyrir tiltakið. Eina stóra tøkk hava teir uppiðari. Tá tú situr sum áhoyari, og sær og hoyrir alt eydnast væl, tá sær tað jú einfalt út. Men aftanfyrir liggja tung tøk. Einars stórir tokki til tónleikin fær menn at fara undir eitt tilíkt risaarbeiði, tí eiga teir tøkkinu uppiðarna, bæði leiðarar og lutakandi frá bygd og bý.

N.J. Nolsøe